

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8Co/14/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7821201003
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miloš Greguš
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7821201003.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miloša Greguša a členov senátu JUDr. Agnesy Hricovej a JUDr. Moniky Géciovej, PhD. v právnej veci posudzovanej M. U. nar. X.X.XXXX bývajúcej v N. na A. ulici č. X o spôsobilosti na právne úkony ktorej sa koná zastúpenej procesným opatrovníkom Mestom Rožňava, právne zastúpenej JUDr. Rastislavom Cestickým advokátom so sídlom advokátskej kancelárie v Košiciach na Palackého ulici č. 1 na návrh navrhovateľky P. F. nar. XX.X.XXXX bývajúcej v N. na ulici R. č. XX v konaní o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony a ustanovenie opatrovníka o odvolaní posudzovanej osoby proti rozsudku Okresného súdu Rožňava č.k. 12Ps/6/2021-101 zo dňa 7.9.2021 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutých výrokoch I. o obmedzení spôsobilosti na právne úkony a II. o ustanovení opatrovníka.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom výrokom I. obmedzil posudzovanú M. U. v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu, že nie je spôsobilá disponovať finančnou hotovosťou presahujúcou 200 Eur mesačne, nie je spôsobilá disponovať žiadnym hnutelným a nehnuteľným majetkom, nie je spôsobilá uzatvárať zmluvy o pôžičkách a hypotékach, nie je spôsobilá dať súhlas s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, ako aj súhlas s poskytovaním starostlivosti v Domove sociálnych služieb, nie je spôsobilá robiť právne úkony, nie je spôsobilá robiť právne úkony pred orgánmi činnými v trestnom a civilnom konaní, nie je spôsobilá rozhodovať o mieste trvalého a prechodného pobytu. Výrokom II. jej ustanovil za opatrovníka jej dcéru P. F., ktorá ju bude oprávnená a povinná zastupovať v rozsahu jej obmedzenia spôsobilosti na právne úkony. Výrokom III. uložil opatrovníkovi povinnosť predkladať súdu dvakrát ročne, vždy k 30.6. a k 31.12. každého kalendárneho roka správu o opatrovancovi a o stave a hospodárení s jeho majetkom. Výrokom IV. rozhodol, že štát nemá právo na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie odôvodnil tým, že mal preukázané, že zdravotný stav posudzovanej M. U. plne odôvodňuje jej obmedzenie v spôsobilosti na právne úkony. Zo záverov znaleckého posudku vyplynulo, že u posudzovanej sa jedná o trvalé duševné ochorenie, s nepriaznivou prognózou, ktoré je neliečiteľné a nevyliciteľné, trpí bludovou poruchou. Podľa rozhodnutia súdu prvej inštancie boli u posudzovanej preukázané nasledovné kritériá pre blud: hovorí, že pred pádom jej dala dcéra niečo do kávy - nevie racionálne vysvetliť, ako dcéra vedela, že má kávu na stole práve vtedy, v daný čas, aby vnikla do bytu, nasypala jej niečo do kávy, ona ju vypila a potom spadla; hovorí, že dcéra ju okráda - má kľúče, ale nevie racionálne povedať od koho a kedy tam chodí; hovorí, že jej v noci v nemocnici ako tam ležala, dcéra ukradla zlato - vraj ju pustili službukonajúce sestry a ona jej zobrala zlato z krku, z uší; hovorí, že jej kradne blúzky, nohavice - nevie racionálne zdôvodniť načo by jej boli a nevie, či veľkosťou zodpovedajú jej dcére. Aj z vykonaného výsluchu menovanej vyplýva, že neustále obviňuje svoju dcéru z rôznych krádeží z jej bytu, dokonca na otázku, ako dcéra vie, že nie je doma, uviedla, že ju sleduje akýsi sused,

ktorý dcéru hneď telefonicky upovedomí o tom, že odišla z bytu. Na druhej strane očakáva od dcéry, že jej zabezpečí všetky veci dennej potreby do nemocnice a pravidelne jej píše lístky, čo jej má dcéra priniesť a kde to má uložené. Je fixovaná na prežitie traumy vo svojom živote, keďže za tragických okolností prišla o oboch svojich synov. Neuvedomuje si svoju chorobu, ani jej závažnosť, nemá pocit, že je chorá, nedá sa presvedčiť o nepravdivosti svojich myšlienok a nemá reálny kontakt so svetom. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že pani U. nevie rozpoznať protiprávnosť svojho správania a svoje správanie nevie ovládať. Na základe týchto skutočností, súd prvej inštancie návrhu vyhovel a obmedzil posudzovanú v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu, ako je uvedené vo výrokovvej časti napadnutého rozsudku. Zároveň dôkladne zvažil osobu opatrovníka, ktorá by mala splňať predpoklady k tomu, aby funkciu opatrovníka vykonávala v záujme obmedzenej. Napriek zložitej situácii, ktorá nastala medzi obmedzenou a jej dcérou, bol toho názoru, že v najlepšom záujme posudzovanej bude, ak jej opatrovníkom bude jej dcéra. Je to osoba, ktorá ako dieťa má k svojej matke najbližšie. Napriek tomu, že posudzovaná ju neustále obviňuje, na matku nezanevrela, zaujíma ju jej zdravotný stav, zabezpečuje jej všetky potreby a bude konať v najlepšom záujme obmedzenej. O trovách štátu rozhodol podľa § 251 ods. 1 CMP.

3. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie posudzovaná ako osoba, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, a to podľa § 62 ods. 1 CMP a podľa § 365 ods. 1 písm. b/, e/,h/ a f/ CSP. Teda že súd prvej inštancie nesprávne a neúplne zistil skutkový stav vecí, nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia vecí. Namietala, že ju súd prvej inštancie obmedzil v spôsobilosti na právne úkony len na základe jediného dôkazu, znaleckého posudku MUDr. H. E., v ktorom je uvedené, že trpí trvalým duševným ochorením s nepriaznivou prognózou, ktorá je neliečiteľná. V rozsudku však nie je uvedené, o aké duševné ochorenie ide, len že ide o bludovú poruchu. Čo spôsobuje túto poruchu, uvedené nie je. Poukázala na to, že sama si robí nákupy, stará sa o domácnosť, je sebestačná, nebol dôvod ju obmedzovať. Podľa jej názoru nie je možné, aby súd rozsudok založil len na znaleckom posudku. Konštatovala, že súd prvej inštancie odôvodnil rozsudok aj tým, že podávala trestné oznámenia na svoju dcéru, v rozsudku však chýba informácia o tom, koľko trestných oznámení bolo podaných a akým spôsobom boli skončené. Poukázala aj na to, že samotné podávanie trestného oznámenia nemôže byť dôvodom na obmedzenie jej spôsobilosti na právne úkony. Namietala aj tú skutočnosť, že súd prvej inštancie nevykonal všetky dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Do konania nepribral ako účastníka Janu W., jej nete, ktorá mala vážne pochybnosti o samotnom návrhu pani F.. V tejto súvislosti uviedla, že s navrhovateľkou, ako svojou dcérou, už 20 rokov vzájomne nekomunikujú, navyiac ju vydedila. Zdôraznila, že nebola súdom poučená o tom, že má právo zvoliť si dôverníka. Tým bolo porušené jej právo na spravodlivý proces. Má za to, že samotná skutočnosť, že trpí duševnou poruchou, ešte nie je dôvodom pre obmedzenie jej spôsobilosti na právne úkony, pretože vždy musí byť konkrétne uvedené, koho, resp. čo ohrozuje plná spôsobilosť k právnym úkonom a tiež je potrebné odôvodniť, prečo nemožno situáciu riešiť miernejšími prostriedkami. Poukázala na to, že súd prvej inštancie striktné vychádzal zo záverov znaleckých posudkov a odvolával sa na duševné poruchy, ktorých charakter je trvalý. Aj keď obmedzenie spôsobilosti na právne úkony bolo v záujme jej ochrany, bolo povinnosťou súdu sa vysporiadať s otázkou, prečo nemožno riešiť situáciu miernejšími prostriedkami, napr. ustanovením opatrovníka bez obmedzenia spôsobilosti na právne úkony podľa § 29 vety druhej OZ, o ktorom mohol súd rozhodnúť aj bez návrhu. Zdôraznila, že súd prvej inštancie mal posúdiť jej skutočné schopnosti, aby sa vyhol formalistickému preberaniu záverov znaleckých posudkov. Súd by pritom nemal nekriticky pristupovať k znaleckým posudkom a mechanicky preberať ich závery, mal by vychádzať najmä z výsluchu dotknutého človeka a vykonať aj ďalšie dôkazy smerujúce k posúdeniu jeho rozmanitých sociálnych a právnych vzťahov. Pritom poukázala na nález ÚS SR sp. zn. I. ÚS 318/2012. Namietala aj ustanovenie za svoju opatrovníčku P. F., svoju dcéru, keďže je to osoba, s ktorou má negatívny vzťah a ktorú vydedila. Navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Mesto Rožňava, ako procesný opatrovník, vo vyjadrení k odvolaniu uviedlo, že nemá dôvod spochybňovať závery znaleckého posudku J. H. E., ktorá diagnostikovala pani U. organickú poruchu s bludmi F 06.2. Znalkyňa zároveň uviedla, že výpoveď pani U. by bola v súdnom konaní obsahovo irelevantná, keďže nechápe, prečo sa súdne konanie koná. Prílohou znaleckého posudku bola správa zo psychologického vyšetrenia, ktorého výsledkom bolo okrem iného oslabená kritickosť a súdnosť

myslenia, strata kritického hodnotenia okolia i seba samej. Zároveň poukázalo na skutočnosť, že súd uskutočnil výsluch pani U.. K ustanovenému opatrovníkovi uviedlo, že zo správy Nemocnice s poliklinikou sv. Barbory v Rožňave vyplynulo, že jedinou príbuznou, ktorá žije v Rožňave a ktorá je v nemocnici stále k dispozícii, je jej dcéra P. F., ktorá podľa potreby plní rôzne požiadavky posudzovanej. Vzhľadom na uvedené navrhlo, aby odvolací súd v plnom rozsahu potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie.

5. Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že naďalej navrhuje, aby bola ustanovená za opatrovníčku svojej matke M. U.. Zároveň doručila oznámenie Úradu Košického samosprávneho kraja o zabezpečení poskytovania sociálnej služby v špecializovanom zariadení pobytovou formou pre posudzovanú tým spôsobom, že žiadosť navrhovateľky postúpil zariadeniu PATRIA, n.o. Drienovecké kúpele č. 497, Drienovec.

6. Navrhovateľka vo vyjadrení k vyjadreniu procesného opatrovníka uviedla, že so správou procesného opatrovníka súhlasí a naďalej navrhuje, aby bola ustanovená za opatrovníka svojej matke M. U..

7. Procesný opatrovník vo vyjadrení k vyjadreniu navrhovateľky uviedol, že nemajú výhrady voči tomu, aby navrhovateľka bola ustanovená za opatrovníčku posudzovanej.

8. V rámci odvolacieho konania zaslala do spisu podanie aj pani H. W.. Keďže táto osoba nebola pribratá ako účastník do konania, odvolací súd na jej podanie neprihliadal.

9. Navrhovateľka vo vyjadrení k podaniu pani W. uviedla, že matka bola v jej byte tri týždne a vrátila sa domov, keby jej bolo u pani W. dobre, tak by tam zostala. Nevie, ako pani W. zabezpečuje teplú stravu, nákupy a lieky pre matku, keď v zime, počas Vianoc, bola lyžovať v Tatrách a v Poľsku a cez leto bola pri mori. Uviedla, že keď mala matka Covid, tak sama si zavolala sanitku a doktor volal jej, pretože matka neotvárala dvere. Nakoniec ich otvorila. Ona bola v kontakte s doktorom z covidového oddelenia, volali jej, že matku prepustia domov, či sa má o ňu kto postarať. Povedala, že keď bude niečo potrebovať, tak je ochotná jej to doniesť, že to dohodne s pánom primárom. Ďalej uviedla, že keď bola matka hospitalizovaná v Rožňave na psychiatrii, všetko jej zabezpečila čo potrebovala, zaplatila jej nájomné, elektriку, plyn. Aj do Plešivca za ňou chodila každý týždeň. Pani W. tam bola len raz a urobila tam veľký rozruch. Naviac dala niečo podpísať matke, nejaký papier, o čom matka ani nevedela, keďže bola na liekoch. Zdôraznila, že ústav vybavila matke ona, čo aj preukázala súdu. Má za to, že pani W. ide len o peniaze a matkin byt.

10. Procesný opatrovník zaslal do spisu sťažnosť obyvateľov bytového domu Čučmianska č. 1689/1 v Rožňave Stavebnému bytovému družstvu v Rožňave na pani U. pre všeobecné ohrozenie z dôvodu, že dňa 31.5.2022 vo večerných hodinách ohrozila obyvateľov domu tým, že na sporáku v kuchyni nechala pustený plyn. Plyn unikal do spoločných priestorov aj do bytov. Tá istá situácia sa zopakovala dňa 1.6.2022 dopoludnia. Obyvatelia riešili problém nahlásením na SPP. Po príchode pracovníci SPP plyn v predmetnom byte odpojili v inštaláčnej šachte a uzatváraciu páčku odmontovali. Majú veľké obavy, aby sa podobná situácia nezopakovala a žiadajú správcu SBD Rožňava o urýchlené riešenie predmetnej situácie. Podaním zo dňa 27.9.2022, ktoré bolo odvolaciemu súdu doručené dňa 10.10.2022 procesný opatrovník žiadal o urýchlené konanie vo veci z dôvodu, že ponechanie pani U. v nechránenom prostredí môže viesť ku škodám na zdraví a majetku občanov. Uviedol, že o menovanú sa jej rodinní príslušníci pravdepodobne riadne nestarajú, keďže už viackrát telefonicky požadovala od zamestnancov mestského úradu stravu a sťažovala sa, že trpí hladom.

11. Ďalšie vyjadrenia podané neboli.

12. Výroky rozsudku III. o uložení povinnosti opatrovníkovi a IV. o trovách štátu neboli odvolaním napadnuté, nadobudli právoplatnosť, preto neboli predmetom preskúmania v odvolacom konaní.

13. Konania o spôsobilosti na právne úkony sa prejednávajú a rozhodujú podľa Zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (CMP).

14. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (CSP), ak tento zákon neustanovuje inak.

15. Podľa § 35 CMP, súd je povinný zisťovať skutočný stav veci.
16. Podľa § 36 CMP, súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.
17. Podľa § 7 CMP účastníkom je ten, koho tento zákona za účastníka označuje.
18. Podľa § 236 CMP účastníkmi konania o spôsobilosti na právne úkony sú navrhovateľ a ten, o koho spôsobilosti na právne úkony sa koná.
19. Podľa § 241 ods. 1 CMP, súd poučí osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, o jej procesných právach a povinnostiach, najmä o práve zvoliť si zástupcu.
20. Podľa § 242 CMP osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, môže požiadať, aby sa zúčastňoval konania jej dôverník, ktorý nie je jej zástupcom. O tejto možnosti ju súd poučí.
21. Podľa § 248 ods. 1 CMP konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277.
22. Podľa § 248 ods. 2 CMP, ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.
23. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.
24. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.
25. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch I. o obmedzení spôsobilosti na právne úkony a II. o ustanovení opatrovníka spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 66 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Občianskeho zákonníka ako aj CMP a zákonne vo veci rozhodol, pričom starostlivo prihliadal na všetky podstatné skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, procesný opatrovník, čo vyplynulo zo znaleckého posudku, aké listinné dôkazy boli predložené, preto je odôvodnenie rozsudku presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Odvolací súd zároveň konštatuje, že súd prvej inštancie posudzovanú osobu riadne poučil o jej procesných právach podľa § 241 a § 242 CMP, preto jej odvolanie z tohto dôvodu nie je dôvodné.
26. Spôsobilosť na právne úkony predstavuje spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti a tým platne vstupovať do právnych vzťahov, uzatvárať zmluvy, robiť všeobecne záväzné právne úkony, ktoré nesú určitý právny následok. Preto ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopná robiť právne úkony, pozbaví ju súd spôsobilosti na právne úkony (§ 10 ods. 1 OZ). Ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov, je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí (§ 10 ods. 2 OZ). Pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti na právne úkony primárne sleduje záujem samotného (dotknutého) človeka a až následne záujem verejný či tretích osôb. Ide o opatrenie v záujme tých, ktorí nemajú možnosť ovládnuť svoje konanie alebo posúdiť jeho následky. Účelom súdneho rozhodnutia o pozbavení alebo obmedzení fyzickej osoby v spôsobilosti na právne úkony je poskytnutie ochrany nielen samotným fyzickým osobám, ktorých sa rozhodnutie týka, ale aj ďalším fyzickým alebo právnickým osobám prichádzajúcim s nimi do styku. Je však nepochybne vážnym zásahom do osobnej aj majetkovej sféry fyzickej osoby, značným zásahom do jej osobnej slobody, a preto je potrebné v konaní, ktoré rozhodnutiu súdu predchádza, dôsledne dbať na to, aby skutočný stav veci bol zistený čo najúplnejšie, čo vyplýva z ustanovenia § 35 a § 36

CMP, keďže sa jedná o mimosporové konanie, ktoré môže súd začať aj bez návrhu, pričom v týchto konaniach platí vyšetrovacía zásada, ktorá znamená, že súd je povinný zisťovať čo najdôslednejšie skutočný stav veci. Súd pritom určí, ktoré z navrhnutých dôkazov je potrebné vykonať a vykoná aj iné dôkazy potrebné na zistenie skutočného stavu, aj keď ich účastníci konania nenavrhlí. V konaní o obmedzenie (pozbavenie) spôsobilosti na právne úkony sa uplatňuje osobitná úprava dokazovania, pokiaľ ide o dôkazné prostriedky, t. j. dôkaz výsluchom vyšetrovaného (§ 243 CMP) a znalecký dôkaz o duševnom stave vyšetrovaného (§ 244 CMP). V takomto konaní musí súd zamerať dokazovanie v prvom rade na zistenie duševného stavu osoby, ktorej sa konanie týka, t. j. či táto osoba je skutočne postihnutá duševnou poruchou alebo nadmerne požíva alkoholické nápoje, prípadne iné omamné prostriedky, a to v takej intenzite, ako predpokladá ustanovenie § 10 ods. 1, 2 OZ. Ide o otázku skutkovú, pri ktorej však musí súd v zmysle ustanovenia § 244 CMP spolupracovať so znalcom, pretože nemá odborné znalosti potrebné na zistenie uvedených skutočností, resp. môže upustiť od nariadenia znaleckého dokazovania ak dospeje k záveru, že je postačujúci výsluch ošetrojúceho lekára (ust. § 246 CMP). Ak sa preukáže, že ide o osobu postihnutú kvalifikovanou duševnou poruchou musí súd následne skúmať splnenie ďalšieho predpokladu pre pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti na právne úkony podľa citovaných zákonných ustanovení § 10 ods. 1, 2 OZ, t. j. či takto postihnutá osoba je alebo nie je z tohto dôvodu schopná obstarávať si svoje veci samostatne. Pri skúmaní tejto otázky vychádza súd z ďalších skutkových zistení vyplývajúcich nielen z posudku znalca, ale aj v súvislosti s ostatnými dôkazmi. V tomto smere musí súd starostlivo skúmať vplyv duševnej poruchy na celkové konanie a správanie sa postihnutého v rodine, v spoločenskom styku s jeho okolím, s prihliadnutím k jeho osobným, rodinným, majetkovým, príjmovým a iným pomeroch. Len súhrnným hodnotením všetkých týchto okolností v súvislosti s duševným stavom zisteným na základe znaleckého posudku je možné dospieť k spoľahlivému záveru, či zákonné podmienky pozbavenia alebo obmedzenia spôsobilosti na právne úkony určitej osoby sú dané alebo nie.

27. Súd prvej inštancie vo veci nariadil znalecké dokazovanie znalkyňou z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria MUDr. H. E. a z jeho záverov vyplýva, že posudzovaná M. U. trpí paranoídnou psychózou - bludovou poruchou. Z. o vážne ochorenie, ktorého základným prejavom je prítomnosť bludov. Osoba nemá správny kontakt s reálnym svetom, preto z forenzného hľadiska nie je schopná rozpoznať protiprávnosť svojho konania a nie je schopná svoje konanie ani ovládať. Toto ochorenie má nepriaznivú prognózu, nie je liečiteľné ani vyliečiteľné vo svojej podstate. Znalkyňa zistila, že zmeny v myslení a v správaní sa u posudzovanej vyprofilovali najvýraznejšie od jesene 2020. Stala sa podozrievavou, zamerala sa na svoju dcéru. Nemá pocit chorobnosti, a napriek tomu, že je viditeľne psychicky chorá, lekárov odmieta a svoje zdravotné komplikácie neprípúšťa. Skutočnosti, že potrebuje kontinuálny dozor a komplexné zabezpečenie podmienok života odmieta, svoje správanie a jeho následky bagatelizuje a nevníma to ako problémovú realitu. Uviedla, že napriek uvedenému, vzhľadom na svoj vek, je posudzovaná v dobrej fyzickej kondícii, a preto je schopná si zaobstaráť nákup potravín, drogerie a každodenných spotrebných vecí. Na druhej strane ale nie je schopná riešiť udalosti okolo svojej osoby - peniaze, šeky, preplatky, úradné veci, prípadne nie je schopná zvládať náhlu komplikáciu. Jej myslenie je paranoídne zamerané na okolie, a to bude podmieňovať aj vybavenie financií, poukážok, zmlúv alebo obchodných zásielok.

28. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie na zistenie skutočného stavu veci, a to nielen výsluchom navrhovateľky, vyjadrením procesného opatrovníka, ale aj samotnej osoby o obmedzenie spôsobilosti ktorej sa jedná a aj nariadeným znaleckým dokazovaním, pretože v danom prípade okrem ďalších okolností išlo predovšetkým o vyriešenie odbornej otázky. Na potvrdenie záverov znaleckého posudku súd prvej inštancie vo veci vypočul znalkyňu, ktorá vyhotovila znalecký posudok a ktorá na ňom zotrvala, pričom tento doplnila svojím vyjadrením na pojednávaní pred súdom prvej inštancie. Všetky dôkazy vykonané súdom prvej inštancie, vrátane znaleckého dokazovania jednoznačne smerovali k tomu, že u M. U. sa jedná o organickú poruchu s bludmi. Podstatou tejto choroby je skreslené vnímanie reality, tento blud je obsahovo bizarný, ale neliečiteľný a nevyvrátiteľný. Znalkyňa konštatovala, že posudzovaná bola druhýkrát hospitalizovaná na psychiatrii, po prvom prepustení sa ukázalo, že toto ochorenie je úplne rezistentné na liečbu, po návrate domov sa vrátila k opakovaným dennodenným podaniam na políciu. Poukázala na to, že bludová porucha sa nedá liečiť, dá sa emočne stlmiť užívaním nejakých liekov. Uviedla, že pani U. nemá pocit, že je chorá a nikdy tento pocit mať nebude, to znamená, že prognóza tohto ochorenia je zlá v tom zmysle, že nie je možné vyliečenie, pretože blud je nevyvrátiteľný a neliečiteľný. V jej veku z pohľadu psychiatra ide o to, aby mala zabezpečený určitý štandard života, t.j. zdravotnú a sociálnu starostlivosť, o ktorú by sa mal niekto

postarať vzhľadom k tomu, že ona nevie posúdiť následky svojho správania a ani vôbec nevie posúdiť svoje miesto v súčasnom nejakom fungovaní. Posudzovaná si neuvedomuje svoju chorobu, ani jej závažnosť, nemá pocit, že je chorá, nedá sa presvedčiť o nepravdivosti svojich myšlienok a nemá reálny kontakt so svetom. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že pani U. nevie rozpoznať protiprávnosť svojho správania a svoje správanie nevie ovládať. Odvolací súd dodáva, že ak posudzovaná namietala v podanom odvolaní správnosť záverov znaleckého posudku ako aj celého dokazovania, avšak závery znalkyne žiadnym spôsobom nevyvrátila a ani žiadnym dôkazom nepreukázala, že jej zdravotný stav neodôvodňuje, aby bola obmedzená v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu, ako je to uvedené v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie.

29. K odvolateľkou namietanému odvolaciemu dôvodu, že súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, je potrebné uviesť, že vykonané dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti (§ 191 CSP) a vyhodnotenie uvedie v odôvodnení rozsudku. Voľné hodnotenie dôkazov neznamená ľubovôľu. Súd hodnotí jednotlivý dôkaz z hľadiska jeho dôležitosti, teda relevancie vo vzťahu k zisťovaným skutočnostiam, zákonnosti z pohľadu jeho získania, ako aj vykonania a z hľadiska pravdivosti, teda hodnovernosti jeho zdroja. Následne súd hodnotí všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti. Súd k nesprávnym skutkovým zisteniam z vykonaných dôkazov môže v zásade dôjsť len nesprávnym vyhodnotením dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov, prípadne porušením pravidiel formálnej logiky. Posúdenie, či osoba spĺňa podmienky pre ustanovenie za hmotnoprávneho opatrovníka obmedzenému v spôsobilosti na právne úkony a hodnotiace úvahy súdu, na základe správne a zákonne vykonaných dôkazov bez mylnej interpretácie z nich vyvedených skutočností však nie je možné považovať za nesprávne skutkové zistenie. Posudzovaná v odvolaní namietala, že súdom ustanovený opatrovník nespĺňa zákonom stanovené predpoklady na to, aby funkciu opatrovníka vykonával. Civilný mimosporový poriadok ukladá súdu povinnosť postarať sa o to, aby bol ustanovený opatrovník fyzickým osobám, ktoré ho podľa zákona musia mať. V ust. § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka (OZ) je uvedený okruh osôb, ktoré môžu byť ustanovené za opatrovníka súdom. Opatrovníkom môže byť fyzická osoba, predovšetkým však príbuzný zastúpeného alebo iná vhodná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka a s ustanovením súhlasí. V tomto prípade navrhovateľka, ako dcéra posudzovanej osoby navrhla sama seba za opatrovateľku svojej matky. Iná osoba vhodná za opatrovníka posudzovanej v konaní navrhnutá nebola. Navrhovateľka, ako dcéra posudzovanej, spĺňa všetky zákonné predpoklady v zmysle § 27 ods. 3 OZ na to, aby mohla byť ustanovená za opatrovníka odvolateľke. V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje, že prevzatím opatrovníctva berie na seba opatrovník záväzok robiť v rozsahu obmedzenia za zastúpeného právne úkony a spravovať jeho majetok. Nad jeho činnosťou vykonáva dohľad súd (§ 277 CMP), pričom opatrovník musí dbať na pokyny súdu (§ 275 CMP).

30. Keďže súd prvej inštancie starostlivo prihliadol na všetky skutočnosti v konaní uvedené, vypořiadal sa s tvrdeniami účastníkov, správne vyhodnotil závery znaleckého dokazovania, ku ktorému vypočul i znalkyňu, ktorá vo veci vypracovala znalecký posudok, odvolací súd je toho názoru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v jeho napadnutých výrokoch je vecne správne, dostatočne presvedčivé a preskúmateľné. Z týchto dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil a podľa ods. 2 tohto ustanovenia sa v celom rozsahu stotožnil s jeho odôvodnením.

21. Toto rozhodnutie senát prijal v pomere hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 veta druhá CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).